

การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

ศศิรัศม์ เสือเมือง*

สัณพันธ์ รอดฟุ้งครุฑ**

ชัชภูมิ สีสมนู***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมของนักศึกษาและเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์เนื้อหา และการพิจารณาตัดสินจากผู้เชี่ยวชาญ ที่ได้จากผู้เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมของนักศึกษาจำนวน 39 คน คือ ผู้นำและอาจารย์ที่ปรึกษาองค์กรกิจกรรมนักศึกษา ผู้บริหารงานกิจการนักศึกษาระดับคณะ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านงานกิจการนักศึกษา ผลการศึกษามีดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า

การจัดกิจกรรมของนักศึกษามีรูปแบบที่คล้ายกัน ซึ่งแต่ละองค์กรกิจกรรมมีการกระจายกิจกรรมตลอดทั้งปี แต่มีความถี่ของการจัดกิจกรรมแตกต่างกันในแต่ละช่วงเดือน และรูปแบบกิจกรรมที่ไม่มีความหลากหลายโดยเน้นกิจกรรมที่เกี่ยวกับประเพณีศิลปวัฒนธรรม น้อยที่สุดคือส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ส่วนการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมของนักศึกษา มีข้อเสนอแนะดังนี้ 1. ควรจัดกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม/ท้องถิ่น การเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ส่งเสริมให้นักศึกษามีจิตสาธารณะ และสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา 2. ควรมีระบบกลไกการบริหารงานกิจกรรมนักศึกษาโดยกำหนดให้เป็นภาระงานของอาจารย์ที่ปรึกษา พร้อมทั้งจัดหาเงินงบประมาณและทรัพยากรสนับสนุนกิจกรรมจากเอกชน และจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมนักศึกษา 3. มีการประเมินผลและรายงานผลการประเมินให้ผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษาทราบทุกครั้งนำผลการประเมินมาใช้ประโยชน์ปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมครั้งต่อไปให้มีประสิทธิภาพมาก

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบ, การจัดกิจกรรม, นักศึกษา

* นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ปีการศึกษา 2554

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ดร., ปรจําคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ดร., ปรจําคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

The Development of Student Activities Organizing Models in Uttaradit Rajabhat University

Sasirat Suamuang^{*}

Sampan Roodpuengkru^{**}

Chatphum Sichomphoo^{***}

Abstract

This research aims to study and develop the models for organizing student activities in Uttaradit Rajabhat University. The research has been carried out by studying the group conversations, interviewing, content analysis, and consideration by 39 experts who are involved in organizing activities for the student in Uttaradit Rajabhat University. They include leaders and advisor teachers of student activities organization, executives of student activities at the faculty level and qualified experts in organizing student activities.

It is found that the patterns of student activities organizing in Uttaradit Rajabhat University are likely to be resembled. While activities are distributed throughout the year, the frequency of activities organizing appears to be different in particular months. By putting their emphasis on Thai tradition and culture, and socially beneficent activities, the patterns do not seem to be so various. As for the development of models for this account, this research suggests 1) there should be encouraging activities for solving and improving the local communities as a preparation for the coming of ASEAN Economic Community; 2) there should be systematic machinery in administration for student activities organizing by assigning them responsibility or work of advisor teachers, and by providing budget and resource from private sector to support the activities, and making handbooks about student activities organizing; and 3) there should be evaluation of student activities organizing and report them to the university's executives, teachers, and students in order to improve the following activities organizing as most benefit.

Keywords : The Development Model, Activities Organizing, Student

^{*} Student in Master of Public Administration Program in Urban and Rural Community Administration and Development, Uttaradit Rajabhat University, 2011

^{**} Assistant Professor, Dr., in Faculty of Humanities and Social Sciences in Uttaradit Rajabhat University, Thesis Advisor

^{***} Assistant Professor, Dr., in Faculty of Humanities and Social Sciences in Uttaradit Rajabhat University, Thesis Co-Advisor

บทนำ

สถาบันอุดมศึกษา มีภารกิจหลักที่ประกอบด้วยสาระสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ การเรียนการสอน (ผลิตบัณฑิต) การผลิตผลงานวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ในบริบทของการผลิตบัณฑิตนั้น งานกิจกรรมนักศึกษา หรืออาจเรียกให้สมบูรณ์ว่า “งานกิจกรรมพัฒนานักศึกษา” นับเป็นบทบาทหลักอีกประการหนึ่งที่มหาวิทยาลัย ต้องส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดขึ้นในสถาบัน ให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ก้าวสู่การเป็นบัณฑิตที่มีศักยภาพสมบูรณ์พร้อมในสังคม ทั้งทางด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ และสติปัญญา นั่นเอง การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจึงต้องดำเนินการทั้งการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างพัฒนาความรู้ทางวิชาการ/วิชาชีพ และสนับสนุนการจัดกิจกรรมของนักศึกษา เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณภาพและสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา, 2551 : 2)

พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต และเป็นผู้ที่มีประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2542: 5) ซึ่ง เป็นแนวทางในการพัฒนานิสิตนักศึกษาในแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) คือ มหาวิทยาลัยจะต้องผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม มีสติปัญญา ใฝ่การเรียนรู้ นึกคิดอย่างเป็นระบบ มีจิตสำนึกและศักยภาพในการสร้างงาน บุคลิกภาพดี มีความเป็นผู้นำ ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย มีวินัย รับผิดชอบตนเอง และมีความเอื้ออาทรต่อสังคม ตระหนักในคุณค่าทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีสุขภาพดี และมีความเป็นสากล (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2548: 8)

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ได้ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมของนักศึกษา ในรูปแบบต่างๆ อย่างกว้างขวางและหลากหลาย ทั้งกิจกรรมองค์การบริหารกิจกรรมนักศึกษา กิจกรรมสโมสรนักศึกษา คณะ กิจกรรมชมรม กิจกรรมกีฬา กิจกรรมชุมนุม และกิจกรรมตามกลุ่มสนใจต่างๆ โดยกำหนดรูปแบบของกิจกรรม การติดตามและประเมินผลกิจกรรม และการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการทำกิจกรรม นักศึกษาจากสถาบันอย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่ากิจกรรมนักศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนานักศึกษา และมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง แต่จากการดำเนินการพบว่า การส่งเสริมกิจกรรม นักศึกษาประสบปัญหาหลายประการ ปัญหาที่เป็นประเด็นสำคัญคือ นักศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่เข้าร่วมกิจกรรม นักศึกษาและให้ความสนใจในกิจกรรมที่จัดขึ้นน้อยมาก นอกจากนั้นผู้บริหารและอาจารย์ยังให้ความสำคัญ ต่อกิจกรรมนักศึกษาไม่มากเท่าที่ควร รูปแบบในการจัดกิจกรรมไม่น่าสนใจ และไม่ตรงตามความต้องการของนักศึกษา ประกอบกับกระแสโลกาภิวัตน์มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา สภาพแวดล้อมทางสังคม ทำให้นักศึกษาขาดคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาสังคม นับวันยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ

จากสภาพปัญหาการจัดกิจกรรมนักศึกษาที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมของนักศึกษาด้วยมุ่งหวังว่ากิจกรรมจะให้นักศึกษาพัฒนาศักยภาพตามความสนใจของตนเอง นำไปสู่การเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มนักศึกษา ได้แก่ ตัวแทนของนักศึกษาองค์กรกิจกรรมนักศึกษาทุกองค์กรกิจกรรม (ประกอบด้วย องค์การบริหารกิจกรรมนักศึกษา สโมสรนักศึกษา 6 คณะ 1 วิทยาลัย ชมรมกิจกรรม 11 ชมรม และชมรมกีฬา 16 ชมรม) รวม 35 คน
2. กลุ่มอาจารย์ที่ปรึกษาองค์กรกิจกรรมนักศึกษา ซึ่งทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาขององค์กรกิจกรรมนักศึกษาทุกองค์กรกิจกรรม จำนวน 35 คน
3. กลุ่มผู้บริหารงานกิจกรรมนักศึกษา ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมกำกับดูแลการทำกิจกรรมขององค์กรกิจกรรมนักศึกษา จำนวน 7 คน
4. กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้บริหารระดับสูงที่รับผิดชอบนโยบายการส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมนักศึกษาขององค์กรกิจกรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย การศึกษาเอกสารรายงานสรุปผลการจัดกิจกรรม การสัมภาษณ์ (Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) รายละเอียดดังนี้

1. ประเด็นหัวข้อสำคัญในการวิเคราะห์รูปแบบการจัดกิจกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ประกอบด้วยหัวข้อสำคัญของโครงสร้างและองค์ประกอบของโครงการกิจกรรมนักศึกษา ได้แก่ ชื่อโครงการ ลักษณะหรือประเภทของกิจกรรม วัตถุประสงค์ เป้าหมายและตัวชี้วัด ผู้รับผิดชอบกิจกรรม ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ระยะเวลา ขั้นตอนวิธีการดำเนินงาน งบประมาณและทรัพยากรที่ใช้ ผลที่คาดว่าจะได้รับ และการประเมินผลกิจกรรม
2. แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย ประเด็นคำถามในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมของนักศึกษา ซึ่งจะใช้แนวคำถามการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview)

3. แบบบันทึกข้อมูลการจัดสนทนากลุ่ม เป็นแบบฟอร์มจดบันทึกสำหรับผู้จดบันทึกการสนทนา (Note Taker) และผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator)

4. แบบประเมินการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้จะใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ดังนี้

1. การวิเคราะห์รูปแบบการจัดกิจกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาด้วยการลำดับเนื้อหา โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร การสังเคราะห์ และวิเคราะห์ มาทบทวน ปรับปรุง หาความสัมพันธ์ และจัดหมวดหมู่ เพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

2. การวิเคราะห์การพัฒนารูปแบบของการจัดกิจกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

2.1 ผลสรุปของข้อมูลการพัฒนารูปแบบของการจัดกิจกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ที่ได้จากการจัดสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์ จาก 3 กลุ่มตัวอย่าง ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการจัดลำดับเนื้อหา จัดหมวดหมู่เพื่อนำเสนอเป็นรูปแบบของการจัดกิจกรรมนักศึกษาที่พัฒนาแล้วสรุปเป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เพื่อนำไปประเมินและตัดสินรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญต่อไป

2.2 รูปแบบของการจัดกิจกรรมนักศึกษาที่ผ่านการประเมินตัดสินของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ด้วยการประยุกต์ใช้เทคนิคการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Concurrence: IOC) ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นผู้บริหารระดับสูงที่รับผิดชอบนโยบายการส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมนักศึกษา จำนวน 5 คน รูปแบบที่ผ่านการประเมินตัดสินจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ผู้วิจัยได้นำมาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อจัดลำดับเนื้อหา จัดหมวดหมู่ และยกย่องเป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ที่สมบูรณ์

สรุปผลการวิจัย

1. จากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันการจัดกิจกรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ สรุปเป็นประเด็นสำคัญภาพรวมได้ดังนี้

1.1 ด้านชื่อโครงการหรือแผนงานพบว่า ส่วนใหญ่ได้มาจากงานที่ต้องปฏิบัติ และสื่อความหมายชัดเจน ส่วนลักษณะหรือประเภทกิจกรรมนักศึกษาพบว่า กิจกรรมของนักศึกษามีหลากหลายนักส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับประเพณี ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมกีฬาภายในระหว่างคณะ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ แต่กิจกรรมที่มีน้อยที่สุดคือด้านส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักศึกษา

1.2 ด้านเป้าหมายหรือตัวชี้วัดนั้นพบว่า เน้นปริมาณผู้เข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าด้านคุณภาพ มีการระบุจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม ในขณะที่ด้านคุณภาพมีการระบุไม่ชัดเจนไม่สามารถวัดผลได้ นอกจากนี้ในการจัดกิจกรรมของนักศึกษาามีวิธีการและขั้นตอนการดำเนินงานที่คล้ายคลึงกัน โดยมีกระบวนการวางแผนงาน การประชุมปรึกษาหารือ มอบหมายงาน การประสานงาน การประชาสัมพันธ์ ดำเนินงานตามแผน การประเมินและสรุปผลการดำเนินงาน ส่วนที่แตกต่างกันคือ รายละเอียดกิจกรรม ทั้งนี้กระบวนการที่ดำเนินการล่าช้าและมีน้อย คือ การประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง รวมถึงรูปแบบกิจกรรมย่อยไม่มีความหลากหลาย

1.3 ด้านการกำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรม พบว่า ส่วนใหญ่จัดกิจกรรมช่วงเวลาบ่ายวันพุธ ตั้งแต่เวลา 13.00-16.00 น. เช่น บายศรีสู่ขวัญ ถวายเทียนพรรษา เป็นต้น ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ระบุไว้ในปฏิทินกิจกรรมขององค์การบริหารกิจกรรมนักศึกษา ส่วนกิจกรรมที่จัดในวันหยุดราชการ ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมความรักชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ ในขณะที่สโมสรมักศึกษาคณะได้กำหนดจัดกิจกรรมร่วมกับองค์การบริหารกิจกรรมนักศึกษา ที่แตกต่างกัน คือ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนการสอนในคณะ ชมรมกิจกรรมมีการจัดกิจกรรมประชุมสมาชิกตามแผนงานของชมรมทุกฝ่ายที่ 2 ของทุกเดือน บางชมรมมีการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดตั้งชมรมเพียงภาคเรียนละ 1 ครั้ง ในขณะที่ชมรมกีฬามีการจัดกิจกรรมน้อยมากเนื่องจากขาดประสบการณ์การทำงาน

1.4 ด้านงบประมาณและทรัพยากรที่ใช้หรือแหล่งงบประมาณ พบว่า ได้รับการจัดสรรจากเงินอุดหนุนกิจกรรมนักศึกษา เป็นเงินบำรุงกิจกรรมและบำรุงกีฬาที่เรียกเก็บจากนักศึกษา และเงินงบประมาณแผ่นดิน ชมรมกีฬามีการเบิกจ่ายเงินเพื่อจัดกิจกรรมที่ย่างยากซับซ้อนและล่าช้าทำให้นักศึกษาไม่กระตือรือร้นในการจัดกิจกรรมและการจัดกิจกรรมสโมสรมักศึกษาคณะต่าง ๆ ได้รับการจัดสรรตามสัดส่วนจำนวนนักศึกษา นอกจากนี้สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมได้แก่ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์เพียงพอต่อการจัดกิจกรรม

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดกิจกรรมของนักศึกษา พบว่าส่วนใหญ่มุ่งหวังให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม มีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้จริง นักศึกษามีคุณธรรมจริยธรรมด้านจิตสาธารณะมากขึ้น อย่างไรก็ตามในการประเมินผลกิจกรรมนั้น พบว่า ส่วนใหญ่มีการประเมินผลการจัดกิจกรรม ทุกครั้งโดยการใช้แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษา หรือการสังเกตการณ์ การใช้แบบประเมินก่อนการจัดกิจกรรมมีน้อย และไม่มีการประเมินความพึงพอใจของอาจารย์ที่เข้าร่วมกิจกรรม มีการประเมินผลกิจกรรมไม่เหมาะสม ไม่มีการนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงกิจกรรม

2. แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ควรจัดรูปแบบกิจกรรมดังนี้

2.1 การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม/ท้องถิ่น ให้มีความหลากหลายและส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่มุ่งเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน เช่น จัดกิจกรรมพัฒนาความมีวินัย

ที่มุ่งเน้นความสามารถในการดำรงชีวิตภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม สร้างความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นต้น

2.2 แหล่งงบประมาณ ควรมีการจัดหาเงินและทรัพยากรสนับสนุนกิจกรรมนักศึกษาจากเอกชน มุ่งส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อหารายได้มาสนับสนุนงานกิจกรรมของนักศึกษา มีการอำนวยความสะดวกด้านวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ในการจัดกิจกรรม

2.3 ด้านการดำเนินงาน ควรมีการจัดทำคู่มือในการจัดกิจกรรมนักศึกษา เพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินการจัดกิจกรรมของนักศึกษา มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างรวดเร็ว ประชาสัมพันธ์งานกิจกรรมที่รวดเร็วชัดเจนทุกครั้งที่เกิดกิจกรรม มีการวางแผนงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร บุคลากรด้านกิจกรรม อาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการดำเนินกิจกรรมนักศึกษา และมีการวางแผนการจัดกิจกรรมไว้ตลอดปีการศึกษา

2.4 มีการประเมินผลและติดตามโครงการจัดกิจกรรมนักศึกษาทุกครั้งเพื่อหาจุดบกพร่อง บุคคลที่เกี่ยวข้องกับงานกิจกรรมนักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินโครงการกิจกรรมของนักศึกษา มีการรายงานผลการประเมินให้ผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษาทราบทุกครั้ง และนำผลการประเมินมาใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมของนักศึกษาครั้งต่อไปให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผล

ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมของนักศึกษา มีข้อควรพิจารณาที่สำคัญซึ่งสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. แนวทางที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันในประเด็นลักษณะกิจกรรมหรือประเภทกิจกรรม ที่ควรจัดต้องระบุให้เชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรม มุ่งส่งเสริมก่อให้เกิดความมีส่วนร่วม ส่งเสริมกระบวนการทำงานเป็นทีม กำหนดรูปแบบกิจกรรมให้มีความหลากหลาย โดยเฉพาะกิจกรรมนักศึกษาที่เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ควรส่งเสริมจัดกิจกรรมนักศึกษาที่ครบถ้วนและสอดคล้องกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ได้แก่ ความรู้ ทักษะการคิด ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ทักษะการวิเคราะห์และการสื่อสาร และการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ปีการศึกษา 2553 – 2555 (2553: 62) ที่กล่าวว่า ระบบกลไกการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาของของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ตัวบ่งชี้ 3.2 มีการส่งเสริมให้นักศึกษานำความรู้ด้านประกันคุณภาพไปใช้ในการจัดกิจกรรมที่ดำเนินการโดยนักศึกษาอย่างน้อย 5 ประเภทสำหรับปริญญาตรี และอย่างน้อย 2 ประเภทสำหรับระดับบัณฑิตศึกษา

2. มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมและสนับสนุนรูปแบบการจัดกิจกรรมที่หลากหลายตามความสนใจ เป็นประโยชน์ต่อการสร้างจิตสำนึกของสังคม เชื่อมโยงกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่ออาชีพในอนาคต ซึ่งไม่

แตกต่างกับผลงานวิจัยของสุภาพ ปาทะรัตน์และคณะ (2548: 106 - 108) ที่กล่าวว่า นักศึกษาควรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาตามความสนใจ ความสมัครใจและความสามารถของตนอย่างทั่วถึง มุ่งเน้นกิจกรรมเสริมหลักสูตรควบคู่กับการเรียนการสอนมุ่งเน้นให้นักศึกษามีวุฒิภาวะเกิดระเบียบวินัยในตนเอง เรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกันตลอดจนการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น จากโครงการข้างต้นในการกำหนดวัตถุประสงค์ของกิจกรรม ควรระบุให้ชัดเจน ไม่คลุมเครือ สามารถประเมินผลได้ สอดคล้องกับหลักการเหตุผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวราศรี ปูนทองและคณะ (2541: 87) ที่กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนักศึกษาทุกข้อล้วนเป็นวัตถุประสงค์ที่ทำให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และสอดคล้องกับแนวคิดวัตถุประสงค์ของนิภาพร แซ่เฮง (2549: 40) ที่กล่าวว่า เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในด้านต่างๆ ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษาร่วมจัดกิจกรรมที่มีปริมาณเพียงพอกับความต้องการของนักศึกษาและมีคุณภาพ และการกำหนดเป้าหมายหรือตัวชี้วัดนั้น ควรแสดงให้เห็นผลงานหรือผลลัพธ์ที่ระบุคุณภาพและปริมาณงานที่คาดว่าจะทำให้เกิดขึ้นในระยะเวลาที่กำหนดไว้

3. ด้านระยะเวลาการจัดกิจกรรม พบว่า ควรกำหนดช่วงเวลาตั้งแต่วันเริ่มต้นและสิ้นสุดโครงการ แสดงช่วงเวลาในแต่ละระยะของโครงการ เช่น มหาวิทยาลัยกำหนดให้บ่ายวันพุธเป็นช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม กำหนดแผนรองรับการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ และความต้องการของสังคมในปัจจุบัน ไม่ควรจัดการเรียนการสอนในช่วงเวลาของการจัดกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิสา สุวรรณประเทศ (2544: 175) ที่ว่าระยะเวลาจัดกิจกรรมควรมีความเหมาะสม นักศึกษาสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้โดยไม่มีปัญหาด้านการเรียน หรือการเดินทางกลับบ้าน ซึ่งไม่แตกต่างจากงานวิจัยของสุภาพ ปาทะรัตน์และคณะ (2547: 106) ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมควรกำหนดให้มีเวลาว่างที่ตรงกันสำหรับนักศึกษาทุกชั้นปีและอาจารย์ในภาคเรียนปกติ เพื่อจัดกิจกรรมร่วมกันอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1-2 คาบ

4. รูปแบบด้านงบประมาณทรัพยากรที่ใช้และแหล่งงบประมาณนั้นควรระบุถึงจำนวนเงิน จำนวนบุคคล จำนวนวัสดุครุภัณฑ์และปัจจัยอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการดำเนินโครงการนั้นๆ ควรระบุแหล่งที่มาของงบประมาณและทรัพยากร แสดงรายการงบประมาณและทรัพยากรที่ต้องใช้ในโครงการ โดยผ่านกระบวนการที่ถูกต้องของมหาวิทยาลัย จัดหาสถานที่ภายนอกมหาวิทยาลัยให้นักศึกษาได้จัดกิจกรรมเพื่อมีส่วนร่วมกับชุมชนเสริมสร้างประสบการณ์ให้กับนักศึกษา และคำนึงถึงหลักความประหยัด ความมีประสิทธิภาพ ความมีประสิทธิภาพและความยุติธรรมในการจัดทำโครงการ โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของราไฟ เมฆาวิบูลย์ (2544: 43) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าการดำเนินงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษานั้นต้องมีการจัดสรรทรัพยากรในการดำเนินกิจกรรมอย่างเพียงพอ ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ อุปกรณ์ วัสดุครุภัณฑ์ รวมทั้งการกำหนดกฎระเบียบ และวิธีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้กิจกรรมนิสิตนักศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์

5. ด้านผลที่คาดว่าจะได้รับ พบว่า ควรระบุชัดเจนว่าใครได้รับผลประโยชน์และผลกระทบนั้นได้รับในลักษณะอย่างไรทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพ ปาทะรัตน์ และคณะ (2547: 109) กล่าวว่า การประเมินผลโครงการงานกิจกรรมนักศึกษาควรมีบุคคลที่มีความชำนาญหรือมีความรู้ในงานกิจกรรมเหล่านั้น ซึ่งอาจเป็นบุคคลภายในหรือภายนอกสถาบันรวมอยู่ด้วยตามความเหมาะสม อีกทั้งฝ่ายประเมินผลควรจะเป็นส่วนหนึ่งของสภานักศึกษาโดยมีกฎระเบียบของสถาบันรองรับแนวทางปฏิบัติและมีอาจารย์ที่ชำนาญด้านการประเมินผลเป็นที่ปรึกษาด้วย ซึ่งประโยชน์ที่ได้รับจากปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะโดยส่วนใหญ่ใช้เพื่อการทำเอกสารการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดโครงการทุกครั้ง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การศึกษาครั้งนี้มุ่งหวังจะนำผลไปใช้ต้องปรับให้เหมาะสมกับสถานการณ์สอดคล้องกับสภาพสังคมยุคปัจจุบัน รวมทั้งจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายด้วยการผสมผสานกิจกรรมย่อยหลายกิจกรรมเข้าด้วยกัน อันเป็นโอกาสให้นักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้ ความคิด และความสนใจที่แตกต่างกันสามารถเข้าร่วมกิจกรรมเดียวกันได้
2. ควรกำหนดช่วงเวลาให้เหมาะสมที่นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมได้โดยไม่มีปัญหาเรื่องการเรียนหรือการเดินทางกลับบ้าน ส่งเสริมให้อาจารย์เข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษามากขึ้น โดยกำหนดชั่วโมงอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นภาระงานเท่ากับชั่วโมงการสอน
3. ควรจัดหางบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมจากองค์กรหรือมูลนิธิทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความพึงพอใจในรูปแบบการจัดกิจกรรมนักศึกษาแต่ละด้านเพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุง แก้ไข รูปแบบการจัดกิจกรรมนักศึกษา
2. ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบกิจกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐ เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับรูปแบบการจัดกิจกรรมของนักศึกษาในแต่ละด้านและเพื่อหาแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

รายการอ้างอิง

- นิภาพร แซ่เฮง. (2549). การพัฒนาตนเองของนักศึกษาปริญญาตรีที่เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นิตา สุวรรณประเทศ. (2544). การจัดกิจกรรมนักศึกษาของสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง. พิษณุโลก : สำนักกิจการนักศึกษาสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ราไฟ เมฆาวิบูลย์. (2544). การศึกษาสภาพและการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา). กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วราศรี ปูนทอง, ประภารัตน์ ทวีเกียรติตระกูล และศุภกรใจ เจริญสุข. (2541). การพัฒนารูปแบบกิจกรรมนักศึกษาโดยการบูรณาการระหว่างงานวิชาการกับกิจกรรมนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี. ชลบุรี: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี.
- สมพร แสนสุข. (2552). คู่มือการเขียนโครงการ. คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุภาพ ปาทะรัตน์ และคณะ. (2548). การศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมนักศึกษาเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. กรุงเทพมหานคร: วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา. (2543). เอกสารประกอบการประชุมวิชาการระดับชาติ เรื่อง รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนิสิตนักศึกษาด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา.
- สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา. (2547). สรุปโครงการส่งเสริมกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ปีงบประมาณ 2545. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สหทัยลือกและการพิมพ์.
- สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา. (2551). กิจกรรมนักศึกษากับการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
